

ที่ ศย ๐๒๔/ว ๕๓ (ป)

ถึง หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ด้วยสำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการประชุมข้อราชการกับกรมบังคับคดี และกรมที่ดิน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการบังคับคดีผู้ประกัน จึงขอแจ้งบันทึกสรุปผลการประชุมข้อราชการดังกล่าว รายละเอียดสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ของสำนักกิจการคดี www.lad.coj.go.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

สำนักกิจการคดี

ส่วนบังคับคดี

โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๑๓๗

โทรสาร ๐ ๒๕๑๒ ๘๑๓๙

สรุปผลการประชุม

ข้อราชการเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการบังคับคดีผู้ประกัน

วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม อาคารศาลอาญา ชั้น ๕

ถนนรัชดาภิเษก แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

๑. ปัญหาเรื่องการบังคับคดีทรัพย์สินหลักประกัน

เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๙ วรรคสาม บัญญัติว่า ในกรณีจะต้องขายทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันไว้ต่อศาล เมื่อศาลส่งทรัพย์สินหรือหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดี ให้ถือว่าได้มีการยึดทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว การส่งทรัพย์สินหรือหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีจะมีผลให้การยึดทรัพย์สินสมบูรณ์ตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือไม่

มติที่ประชุม : การดำเนินการบังคับคดีทรัพย์สินหลักประกัน ในกรณีที่มีหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้น โดยผลของมาตรา ๑๑๙ วรรคสาม เมื่อศาลส่งทรัพย์สินหรือหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดี ให้ถือว่าได้มีการยึดทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว หมายความว่า เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการไม่ต้องออกไปนำยึดทรัพย์สินดังกล่าว แต่หากมีความจำเป็นที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องของตำแหน่งที่ตั้งทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าหน้าที่ที่ดิน ดำเนินการชี้ตำแหน่งที่ตั้งทรัพย์สิน ตามคำสั่งกรมที่ดิน เรื่องข้อปฏิบัติระหว่างกรมที่ดินและกรมบังคับคดี เกี่ยวกับการชี้ตำแหน่งที่ดินเพื่อทำการยึดทรัพย์สินนายประกัน ตามคำสั่งศาล พ.ศ. ๒๕๒๖

๒. ปัญหาการดำเนินการตามมาตรา ๑๑๙ วรรคสอง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๙ วรรคสอง บัญญัติว่า เงินสดหรือทรัพย์สินอื่นที่ผู้ประกันนำมาวางเป็นหลักประกันในคดีอาญาไม่อยู่ในข่ายถูกยึดหรืออายัดเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อื่นจนกว่าความรับผิดชอบตามสัญญาประกันจะระงับสิ้นไป เมื่อศาลรับหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน เช่น โฉนด หรือ น.ส.๓ หรือสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร ศาลจะมีหนังสือไปยังสำนักงานที่ดินเพื่อแจ้งอายัด แต่บุคคลภายนอกทั่วไปอาจไม่ทราบ และดำเนินการยึดหรืออายัดซ้ำ จะมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไรเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินหลักประกันของศาลซ้ำ

มติที่ประชุม : การดำเนินการนำหลักทรัพย์สิน โดยเฉพาะที่ดินมาวางเป็นหลักประกันในคดีอาญา ไม่ใช่การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมาย โดยในการนำที่ดินมาเป็นหลักประกันการ

ปล่อยชั่วคราวในคดีอาญา กรมที่ดินหรือสำนักงานที่ดินต้องออกหนังสือรับรองราคาประเมินที่ดิน ซึ่งในหนังสือรับรองราคาประเมินที่ดินดังกล่าวจะประกอบด้วยสาระสำคัญ ๒ ประการ คือ ๑) เป็นการตรวจสอบว่า ที่ดินนั้นๆ มีการขออนุญาตเช่าหรือไม่ และ ๒) ที่ดินนั้นๆ ติดอาัยอยู่หรือไม่ ซึ่งเป็นการตรวจสอบในเบื้องต้นว่า ที่ดินที่นำมาเป็นหลักประกันไม่ได้อยู่ระหว่างถูกยึดหรืออายัด เมื่อศาลรับที่ดินดังกล่าวเป็นหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวจะมีหนังสือแจ้งคำสั่งอายัดไปยังกรมที่ดิน ซึ่งกรมที่ดินจะบันทึกไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ จึงไม่จำเป็นต้องแจ้งการอายัดไว้ในสารบัญญัตจดทะเบียนหลังเอกสารสิทธิอีก

๓ ค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีผู้ประกัน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๙ วรรคสาม บัญญัติรายละเอียดเกี่ยวกับค่าฤชาธรรมเนียมไว้ว่า ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี อย่างไรก็ตาม มีข้อหาหรือที่เกี่ยวข้องกับค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีผู้ประกันบางประการ ดังนี้

๑) ค่าจ้างคนงานของกรมที่ดินในการออกไปที่ตั้งทรัพย์ซึ่งออกใบเสร็จในนามของกรมที่ดิน ถือเป็นค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๑๙ วรรคสามหรือไม่

มติที่ประชุม : กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน ข้อ ๔ ค่าใช้จ่าย (๑) ค่าพาหนะเดินทาง ให้แก่เจ้าพนักงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ และคนงานที่จ้างไปทำการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน หรือพิสูจน์สอบสวน หรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามขอ ให้จ่ายในลักษณะเหมาจ่ายตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ตามกฎกระทรวงดังกล่าวแม้ใบเสร็จรับเงินค่าจ้างคนงานในการออกไปที่ตั้งทรัพย์เพื่อชี้ตำแหน่งที่ดินจะออกในนามกรมที่ดินก็ตาม แต่ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เป็นการจ่ายให้เอกชนผู้ดำเนินการให้กรมที่ดิน จึงไม่ใช่ค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานของรัฐเรียกเก็บจากผู้ดำเนินการบังคับคดีซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ตกเป็นรายได้แผ่นดินตามความมุ่งหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๙ วรรคสาม ดังนั้น ค่าจ้างคนงานของกรมที่ดินในการออกไปที่ตั้งทรัพย์ถือเป็นค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีซึ่งไม่อยู่ในข่ายได้รับยกเว้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๙ วรรคสาม โดยในส่วนของสำนักงานศาลยุติธรรม ค่าจ้างคนงานกรณีนี้ถือเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบังคับคดีผู้ประกัน ซึ่งสามารถเบิกจ่ายได้ตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อการบังคับคดีผู้ประกัน พ.ศ. ๒๕๕๙

๒) กรณีที่มีถอนการบังคับคดี ผู้ใดจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าธรรมเนียมกรณียึดทรัพย์สินแล้วไม่มีการขายหรือจำหน่าย รวมถึงค่าฤชาธรรมเนียมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นบังคับคดี

มติที่ประชุม : เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๙ วรรคสาม กำหนดเพียงว่าห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี ซึ่งมีผลเป็นการยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายให้เฉพาะแก่ฝ่ายผู้ดำเนินการบังคับคดีเท่านั้น สำหรับผู้ประกันซึ่งถือเสมือนเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาจึงไม่ได้รับยกเว้นค่าใช้จ่ายตามความในมาตรา ๑๑๙ วรรคสามนี้แต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อมีการถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ผู้ประกันจึงต้องรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๖๙/๒ วรรคหนึ่ง

๔ ข้อสังเกตอื่นๆ เกี่ยวกับร่างข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญา มาตรา ๑๑๙

๑) ข้อบังคับข้อ ๕ เอกสารที่เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งส่งไปให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดี ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๙ วรรคสาม ควรระบุรวมถึงภาพถ่ายและแผนที่ตั้งทรัพย์ ซึ่งผู้ขอประกันยื่นต่อศาลขณะยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

๒) ข้อบังคับข้อ ๕ วรรคสอง อยากให้ระบุชัดเจนว่า ค่าใช้จ่ายในการออกไปชี้ตำแหน่งที่ตั้งทรัพย์ เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบังคับคดีที่จ่ายให้แก่เอกชนผู้ดำเนินการ ไม่ใช่กรณีที่หน่วยงานของรัฐเรียกเก็บจากเจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะผู้ดำเนินการบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๙ วรรคสาม

๓) ข้อบังคับข้อ ๑๑ ความรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมกรณีการถอนการบังคับคดี ควรรวมทั้งกรณีที่ผู้ประกันขอถอนการบังคับคดีและศาลมีคำสั่งถอนการบังคับคดี